VIQUIPÈDIA

Stoney

El **stoney**, també anomenat **nakoda** o **assiniboine d'Alberta**, és una llengua sioux dakota de les Planes del Nord, parlada per 3.155 individus de la Primera Nació Nakoda a Alberta. És estretament relacionada i comparteix trets distintius amb l'assiniboine, encaraue és gairebé més intel·ligible amb aquesta que amb el dakota. El seu territori és a les Muntanyes Rocalloses, entre Calgary i Edmonton.

Stoney	
Isga iʔabi	
Tipus	llengua, llengua viva i llengua vulnerable
Parlants	
3.155 (2010)[1] principalment a Alberta	
Parlat a	Canadà
Autòcton de	Alberta
Classificació lingüística	
(Macro-sioux?)	
▪ Llengües siouan ▪ Llengües sioux occidentals ▪ Siouan de la vall del Mississipí ▪ Dakotan ▪ Stoney	
Característiques	
Nivell de vulnerabilitat	2 vulnerable
Codis	
ISO 639-1	-
ISO 639-2	sto
ISO 639-3	sto
Glottolog	ston1242 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/ston1242)
Ethnologue.com	sto (http://www.ethnologue.com/language/sto)
UNESCO	2384 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-2384.html)
IETF	sto
Endangeredlanguages.com	1449 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/1449)

Contingut

Fonologia

El stoney és el més divergent fonològicament de tots els dialectes dakota. No és mútuament intel·ligible amb l'assiniboine.[2] Es diferencia d'altres dialectes dakota per una sèrie d'innovacions fonològiques:[3]

- Les oclusives i l'africada glotalitzades, pʼ, tʼ, kʼ, t͡ʃʼ, s'han fos en una sèrie d'aspirades.
- Les fricatives s i z passen a θ i ð.
- Les fricatives velars, ɣ i x, esdevenen faringals.
- La contracció de síl·labes.
- Tendència a la desnasalització de vocals.
- Canvis d'accentuació.

Vocabulari

- Un — Wazhi
- Dos — Nûm

- Tres — Yamnî
- Quatre — Ktusa
- Cinc — Zaptâ
- Home — Wîca
- Dona — Wîyâ
- Sol — Wa
- Lluna — Hâwi
- Aigua — Mini

Situació de la llengua stoney

Diferències fonètiques d'altres idiomes dakotes

La següent taula mostra algunes de les principals diferències fonètiques entre els dos idiomes nakota (Stoney i assiniboine) i els tres dialectes (lakota, Yankton-yanktonai i Santee-Sisseton) de la llengua dakota, amb la que està estretament relacionada, però ja no són mútuament intel·ligibles amb stoney o assiniboine.[4][5]

Dakota					Assiniboine	Stoney	
Lakota	Dakota occidental		Dakota oriental				glossa
	Yanktonai	Yankton	Sisseton	Santee			
Lakȟóta	Dakȟóta		Dakhóta		Nakhóta	Nakhóda	*autodesignació*
lowáŋ	dowáŋ		dowáŋ		nowáŋ		cantar
ló	dó		dó		nó		asseveració
čísčila	čísčina		čístina		čúsina	čúsin	petit
hokšíla	hokšína		hokšína	hokšída	hokšína	hokšín	noi
gnayáŋ	gnayáŋ	knayáŋ	hnayáŋ		knayáŋ	hna	enganyar
glépa	gdépa	kdépa	hdépa		knépa	hnéba	vomitar
kigná	kigná	kikná	kihná		kikná	gihná	calmar
slayá	sdayá		sdayá		snayá	snayá	engreixar
wičháša	wičháša		wičhášta		wičhášta	wičhá	home
kibléza	kibdéza		kibdéza		kimnéza	gimnéza	recuperar la sobrietat
yatkáŋ	yatkáŋ		yatkáŋ		yatkáŋ	yatkáŋ	beure
hé	hé		hé		žé	žé	que

Referències

1. Llengües ameríndies segons el cens de 2010 (http://www12.statcan.gc.ca/census-recensement/2011/as-sa/98-314-x/2011003/tbl/tbl3_3-1-eng.cfm)
2. Parks et DeMallie, 1992, p. 249 per als que no és un idioma emergent.
3. Parks et DeMallie, 1992, p. 249.
4. Ullrich, Jan. *New Lakota Dictionary (Incorporating the Dakota Dialects of Yankton-Yanktonai and Santee-Sisseton)*. Lakota Language Consortium, 2008, p. 4. ISBN 0-9761082-9-1. Per ser

precís, Ullrich diu que el Stoney "és completament inintel·ligible als parlants de lakota i dakota", mentre que l'assiniboine no els és comprensible, "llevat que hagin estat en contacte durant un temps" (p. 2).
5. Parks, D. R.; DeMallie, R. J. «Sioux, Assiniboine, and Stoney Dialects: a Classification». *Anthropological Linguistics*, 34, 1-4, 1992.

Enllaços externs

- Ethnologue.com (http://www.ethnologue.com/language/sto)
- Native Languages of the Americas website (http://www.native-languages.org/stoney_guide.htm)

Prova **Wikipedia en stoney** a Wikimedia Incubator.